Ч. 5. Чернівці, середа дня 8. (20.) січня 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин. Виходить щодня кромі днів по неділях і сьвятах.

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата 10 зр.

Депутация Народного Дому

у краевого президента.

В суботу дня 16-го січня явили ся під проводом надсовітника і презеса краевого карного суду І. Винницкого, яко голови нашого Руского Народного Дому відпоручники сего товариства, проф. Е. Пігуляк і проф. С. Шпойнаровский, у краевого президента ґрафа Ґоеса, щоби в его руки зложити подяку за великодушний дар Монарха для сего товариства. Провідник депутациї п. І. Винницкий промовив тими словами:

„Високородний пане ґрафе! Високодостойний пане президенте! Яко відпоручники тутешного руского тов. „Народний Дім" посьміли ми вступити до вас, щоби з найглубшим поважанем заявити Єго Величеству Нашому Наймилостивійшому Цісареви і Панови нашу найсмиреннійшу подяку за ласкаво сему товариству найвисшим рішенем з дня 20-го грудня минувшого року уділену запомогу в значній сумі 6000 зр., з тим запевненем, що ціле руске населене нашого краю повитало се великодушне діло Єго Величества з правдиво радісним одушевленем.

Бож прецінь кождий добромислячий буковиньский Русин, котрому доля свого народу лежить на серци, мусить в сім цісарскім розпоряженю пізнати новий незбитий доказ правдивого вітцівского старання про духовий розвій руского народу і високо цінити се старане так з огляду на его далекосяглість як і на те, що руский нарід як раз тепер конечно потребує такої опіки.

Нещасні політичні і суспільні відносини минувших часів, а іменно віковий утиск зі сторони колишньої польскої держави, а ще більше жостокі напади татарских і турецких орд, що огнем і мечем цілими віками нищили руські землі, немениче і национальна неволя, яку терпить ще тепер руский нарід за границями австрийскої держави, — всі ті злидні знищили майже цілком поважні здобутки старої рускої культури, котрої сліди ще тепер можна подибати в монастирях на Буковині і Румуниї, і знівечили цілковито колишню блискучу політичну силу, якою визначала ся велика руска держава на всході Европи.

Та помимо сеї політичної немочи, в яку попала руска нация під впливом згаданих злиднів, признано прецінь в новійших часах, бодай в найвисших міродайних кругах переважне, політичне значінє руского народу на всході Европи а то так з огляду на его нумеричну силу звиш 20 міліонів душ, як і з огляду на его знамениту природну вдачу та важне ґеоґрафічне положене руских земель.

Численні суть добродійства, якими дарили руский нарід преславні австрийскі монархи. А вже-ж наш Наймилостивійший Цісар, котрому добро всіх своїх народів рівно лежить на серци, був першій, що зволив покликати і руский нарід до нового, свобідного духового житя. При усильних старанях зі сторони других наций, що жиють в нашій державі, про забезпечене своєї сили, випадало доконьче і рускій інтеліґенциї, сьвідомій своєї цїли, і еї провідникам станути сьміло в обороні приналежних прав свого народу, усувати по змозї величезні перешкоди, які стояли і ще дотепер стоять сему в дорозї, а в першій лінїї старати ся всіми силами о просьвіту народної маси і піддвигнене еї з економічної нужди, в яку они з причини цілковитого занедбаня еї духового і матеріяльного розвою мусїли попасти.

Сю важну задачу сповняло до тепер тутешне руске товариство „Народний Дім" помимо своїх дуже слабих матеріяльних засобів, по змозї після свого найлїпшого знаня і бажаня а при тім старало ся оно, в повнім переконаню, що рускому народови під теперішними обставинами тілько в нашій державі подана спроможність для успішного розвою, плекати австрийский патріотизм в широких масах нашого народу і боронити его против небезпечних вішних впливів і нападів.

Теперішна значна матеріяльна, а ще більше моральна запомога, яку ми дістали з ласки нашого монархи, дасть нам спромогу ще з більшою потугою працювати в користь духового розвою нашого народу, а тимсамим і для добра нашого краю і для забезпеченя могучої сили нашої держави.

Зводьте, Високодостойний пане президенте, сї з повною щиростию висказані чувства найсмиреннійшої подяки, вірности і привязаности предложити до стіп найвисшого трону і будьте Високородний пане ґрафе, по сім переконані, що ми, а з нами і ціле руске населене сего краю вдячним серцем буде памятати сю важну поміч, якою ви зволили причинити ся до узисканя згаданої запомоги. Історія розвою руского народу на Буковині оцінить вірно сей ваш труд і ваші заслуги!"

На сю промову відповів краевий президент ґраф Ґоес, що він радо предложить сей новий вираз льояльности руского народа до стіп найвисшого трону і може вже тепер запевнити, що про вірність руского народа до цісаря не було нїколи і найменчого сумніву. „Я сповняю" сказав дальше ґр. Ґоес „тілько волю мого монарха, але сповняю єї з великою симпатиею зі своєї сторони. Хосенна праця провідників руского народа дасть підставу для дальшого поступованя правительства. Дякую вам, мої панове, за признане для мене і желаю вам найлїпшого успіху до працї для розвою руского народа."

По тім випитував ся ґр. Ґоес членів депутациї подрібно о стан бурси „Народного Дому" і обіцяв відвідати єї в найблизшім часї. Депутация попращала ґр. Ґоеса з тим пересьвідченем, що відрадний сей факт додасть певно нашим патріотам заохоти і витревалости до совісного сповненя патріотичного обовязку супротив нашого народа, краю і держави.

Микола Івасюк.

(Руский артист-маляр).

Нарікають наші письменники на байдужність публики, і хоч самі по части тій байдужности винні, бо не виховали собі публики, та проте нарікання їх в значній мірі оправдані. Купити собі книжку і користати з неї може кождий без великих заходів. Щож мають казати малярі, котрих твори можуть купувати лише люди заможні, а оглядати їх в оригіналї може широша публика лише при нагоді на виставі? Чоловік, що не рушає ся із свого села, а в столиці не глядає за такою приємностию, яку дає вистава образів, нїколи не може мати поняти, яка ріжниця є поміж оригіналом образу, а маленькою друкованою відбиткою з него, яку може бачити н. пр. в *Зорі*. Через те малярі не мають навіть такого вдоволеня, як кождий письменник, що в ґазеті друкує свій твір і відразу познакомлює з ним тисячі людий.

Особливо доля руского маляря певно гірша як руского письменника. Раз що таких любителїв образів, котрі могли би платити тисячі за образи, руский маляр між Русинами не найде; а друге знов: Русини не бачили тілько вистав образів і не інтересували ся навіть тими, які могли оглядати, так щоби могли виробити собі смак і вміти оцінити твір артиста-маляря. Лише одна галузь малярства, а то церковне малярство, розвинуло ся ще найбільше у Русинів, але й на тім поли маємо на цілій австрийскій Руси всего на всего три поважні сили: К. Устияновича, Панкевича і Копистиньского. А прецї бодай на тім поли ми повинні виказати ся більшим числом малярів, бо справді не знати, чому то приписати, що на мальованю руских церков зарабляе в Галичинї богато Поляків, на Буковині богато Німців, а Русинів-малярів церковних почислиш на пальцях одної руки. Русини, кажуть, ентузиясти, але мабуть ентузиязм їх далеко не такий сильний, як у других народів, де він чудеса виробляє, а головно викликує і підтримує богато талантів.

У нас справді треба мати не лиш талант, але й богато відваги, щоби піти дорогою, яку вибрав собі Микола Івасюк, котрий без великих засобів матеріяльних відважив ся вступити в академію красних штук, щоби там працювати для свого ідеалу, для малярства. І не лиш відваги, а ще й богато оптимізму мусїв він мати, щоби шукати такої непевної карієри, котра як при користних обставинах може талантови справді подати вінець слави і добробит, так при злиднях може і найвідважнїйшого зломити та напоїти его гірким розчарованем.

Поки-що Миколї Івасюкови дорога стелить ся добра і він не без надії може дивити ся в будучину, бо кромі таланту вложив ще й богато працї та поважного пониманя в свое завдане, а се звісно не може остати ся без доброго наслїдку. Судячи після тих праць М. Івасюка, які він уже виготовив, ми можемо сподівати ся з селяньского сина — маляря, що не мало причинить ся до слави нашого народу.

А селяньским, незаможним сином є п. Микола Івасюк, на котрого передовсїм его буковиньскі краяни покладають великі надії, хоч би длятого, що доси Буковина значнїйшого маляря не видала. М. Івасюк родив ся в Заставні 1865 року 16-го квітня з родичів селян (они тепер в Кіцмани). Батько его ремісник, в малих розмірах механїк, у котрого роботї замітний також артистичний змисл. Микола Івасюк ходив до нормальної і реальної школи в Чернівцях (скінчив еї 1884 року); відтак в академії красних штук у Відни під проводом портретиста і історичного маляря проф. L' Allemand відбув курс рисованя і мальованя (через чотири роки); потім служив рік при войску в Чернівцях і у Відни, а року 1890 в осени перенїс ся до Мінхена. Там учив ся він далї під проводом історичного маляря v. Liezen Mayer-а — і від пяти лїт перебуває в школї композициї (Componierschule). Отсї деякі дати з житя М. Івасюка самі про себе не говорять богато, але містять в собі історию, яку може перебути тілько наш селяньский син, що серед найтяжших обставин житя не спускає з очий свого ідеалу і намагає ся доконче его осягнути.

Я не маляр, щоб я з певним правом і потрібним знанем міг говорити про образи М. Івасюка; як нефаховий чоловік я можу мати свою думку в тім взглядї, вироблену лише огляданем та порівнуванем образів на виставах або набуту з книжки про естетику і з критик малярских — тому не менї оцїнювати малярску технїку М. Івасюка; але повторити думку знавців можу сьміло. Що найбільше цїнять у нашого артиста

Московскі розрухи.

(Допись *Буковини* з Москви).

Вже в *Буковині* була згадка про наші московські розрухи, та не дуже точна. Я хочу про них росказати дещо більше, бо хоч ті розрухи уже скінчили ся, та — думаю — за границею не богато правдивих вістий розійшло ся про них; а ті вісти, коли не інтересні самі собою, то щонайменче дуже характеристичні для наших відносин. А пізнати ті наші відносини певно буде цікаво прикарпатским Українцям, котрим москвофіли в роді Купчанка змалювали такий рай в Росиї.

Як відомо, наші студенти були постановили собі відслужити панахиду на Ваганьковім кладовищи за душі жертв царської коронациї. На 18. (30 н. ст.) падолиста припадало як раз пів року по ходинській катастрофі. Декотрі споміж студентів рішили були, що по панахиді треба буде якось виявити своє невдоволене з сучасного правліня за его поступоване. Дякуючи тій системі шпіоньства, яка за остатніх десять літ запанувала по російських університетах, поліция заздалегідь довідала ся про сей остатний намір тай заарештувала 112 студентів саме в день перед панахідою. Другого дня, як прийшли студенти та иньші Москвичі до кладовища, то побачили, що навкруги стоять війська (вислані ґенерал-ґубернатором великим князем Сергієм) і почули, що студентів не впустять на кладовище. Хотіли були пійти на кладовище і робітники з сусідних фабрик, але і їх не пущено, а один з жандармських офіцярів цинічно заявив: „Не можна-ж пускати робітника близько до студента!“ Побачивши, що на кладовище не можна доступитись, студенти повернули до університету. Було їх 300 чоловік, а поміж ними з 20 дівчат курсисток. Ішли всї вони зовсїм спокійно, не роблячи ніякого галасу або непорядку. Та за ними пішла жандармерия. Напроти університету стоїть величезна будова; манеж, або Exercierhaus. Ледви студенти порівнали ся з манежем, як військо не пустило їх до університету, а погнало всїх у манеж. Студенти не противились і увійшли. Разом з ними мусїли увійти і дївчата (студентки з жіночих курсів), яких поліция не пустила пійти своєю дорогою. У манежі знайшло ся скількись стільців, і нїчо дивного, що студенти, побачивши стільції, подавали їх дамам. Один споміж поліцыантів розгнївав ся на се і заявив: Ваша ґалянтність тут не на місці! На що їм стільці? ! Нехай стоять!“ На нього зараз усї загукали, затупотїли і він утїк.

Поліция повідводила небавом всїх курсисток до їх родин (тілько одну заарештовано на довший час), а над вечір повипускала на волю і всїх студентів, позаписувавши їх прізвища; тільки 30 засадила до тюрми.

Другого дня (19-го падолиста, у вівторок) в університеті відбула ся студентска рада і вислано депутацию до університетского ректора Некрасова. Депутация вказала ректорови, що вчорашні і позавчорашні арешти зовсїм безпідставні, і просила, щоб він старав ся о визволене всїх увязнених студентів. Ректор, — звичайна російска креатура, — заявив: Буду просити за невинуватих, а що до винуватих то постараю ся, щоб їх не дуже остро карали.“ Таку відповідь депутати понесли у фізіольоґічну авдиторию, де студенти згромадили ся і нетерпляче чекали їх повороту. Звісно, ректорова відповідь лиш обурила всїх. Иноді чулись тут вигуки: „Ми бажаємо скасованя сучасної університетської устави! Хочемо, щоби знову була установа 1863-го року!“ Тоді ректор вдав ся до молодих професорів т. зв. „асистентів,“ і сказав: „Коли я пришлю сюди інспекцию, то студенти ще більше заворушать ся. Доглядайте ви порядку та записуйте імена тих, що найбільше кричати-муть.“ Обурившись на такі негідні предложеня асистент Фльоров рішучо заявив ректорови, що се не его дїло. Ректор звелів єму подати ся в відставку. Фльоров написав деканови фізичного факультету прошене, що, мовляв, „через таке і таке дїло я мушу виходити в відставку.“ Декан Клейн того прошеня не хотїв приняти від Фльорова, і того увільнено від служби без усякого прошеня.

Студенти тимчасом не виходили із авдиторий. У вечері заведено їх до манежа, більшеменче 400 чоловіка. А не хотїли вони розходити ся через те, що надумали сутримати ся такої тактики: треба, щоб до арешту пішло як найбільше, бо чим більше „буде захоплено людий, тим лекша буде кара. В середу 20-го падолиста в університеті знов рада, — і знов узято до манежу 300 чоловіка. В ночи поліция забрала обидві партиї студентів (виходить, так із 700 чоловіка) глухими улицями до Бутирської тюрми. В четвер 21-го падолиста було сьвято, але в пятницю 22-го пад. знов відбула ся в університеті студентська рада, і вирядженo депутатів до куратора. Вирядивши депутатів, студенти повиходили з університету, і его за ними зачинили. Аж тут приходить звістка, що буцїм поліция заняла депутатів і не пустила до куратора. Хоч ся звістка була й брехнею, як виявилось потім, але збентежила всїх. Студенти згуртовали ся на дорозї коло університету, і поліция захопила тут більше як 70 чоловіка.

В суботу 23-го падолиста зворушене дійшло до найвисшого ступеня. Студенти медичного факультету вислали депутацию до ректора заявляючи, що всї кидають університет і що нехай его закриють. Як би се стало ся, то всї професори мали би великі матеріяльні страти, бо цїлий рік не мали би платнї. Ректор відповів на се такими кумедними і ідіотичними викрутами що опісля студенти аж за боки брали ся, згадуючи їх. А по цїлім університеті інспектор оголошував, щоб усї втихомирили ся, бо сьогоднї відбуде ся рада всїх професорів, а в понедїлок усї почують таку резолюцию, котра хоч кого задовольнить. Надійшов понедїлок, і в університеті вивішено ту славетну резолюцию. В нїй оголошено, що під арештом є 632 особи і їх подїлено на три ґрупи: 1) в першім гурті 26 чоловік, — їх поліция позахоплювала по хатах. Їм кара — вигнане з Москви без права вступити коли-небудь до московского університету; знову 2) Друга ґрупа — 176 чоловік із захоплених в університеті; кара їм така сама; 3) Третя ґрупа — 436 чоловіка; їх також виганяє ся з Москви на один рік, але мають право вернути ся по році знов до московського університету. Професорам вдало ся змінити трохи долю другої і третої ґрупи, а саме так, щоб нїкого з тих двох ґруп не висилали з Москви, а тільки повідбирали всїм стипендиї і т. и. та засадовили в карцер. Але студентів першої ґрупи так таки й покарали, як присудили.

Студент.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 17-го січня 1897.

Вінчанє ад'юнкта судового п. Ілї Семаки з п-ою Мелянїєю Караджe відбуде ся в Чернівцях в недїлю дня 24-го с. м. о 6. год. в православній церкві катедральній. — Вінчанє надпоручника при обороні краевій в Чернівцях п. Стефана Кобилянського з п-ою Евґенїєю Шанковскою відбуде ся у вівторок дня 26-го с. м. о 7. год. вечером в унїятскій церкві.

то кольорит і рисунок его образів; на ті дві річи кладе він найбільшу ваґу і довів у них — як знавці кажуть — справді до артизму. Ті добрі прикмети его техніки підніс літ тому кілька у львівскім Dziennik-у polsk-ім польский різьбар і критик малярский Ром. Левандовский; а й російский славний маляр Іля Е. Репін підчас свого побуту в Мінхенї оглядав Івасюкові шкіци до історичного образу „Вїзд Богдана Хмельницкого у Київ“ і висказував ся о них з похвалою. Напрям М. Івасюка — то портрети, жанр і історичний жанр.

З его образів декотрі знані і ширшому загалови Русинів, бодай з відбиток в *Зорі*. На львівскій виставі в павільоні руских товариств був его історичний портрет Богдана Хмельницкого на кони на побоевищи, сильний під кольористичним взглядом. Той портрет тепер у львівскій Просьвітї. — Другий образ „Прикерници“ находить ся в посїданю львівского купця Рідля; представляє пращане козака і дївчини. Варияит сего образу находить ся тепер на виставі образів у Варшаві. Більшим образом Івасюка є Вечір (краевид, козак, два конї, — вся сила сего образу в змальованю гри сьвітла по заходї сонця.) Так само гру сьвітла має за тему образ, названий Ідїлля, виставлений тепер також у Варшаві. На поли під жовтими соняшниками спочиває мати, що плекає дитину. Образ той загально сподобав ся був торік в Чернівцях. — В ателїе артиста жде на вихід у сьвіт гарна „Весна“. — У проф. В. Коцовского в посїданю є невеликий, але дуже любий образок Івасюка „Вожиданю“. — У Вол. Федоровича є два портрети его роботи. — Тепер на виставі образів в Чернівцях виставлена давнїйша студия також роботи М. Івасюка, — про иньші численні его портрети і не згадуєм. Они всї визначують ся також не лише вірним рисунком, але так як і жанри его прегарним кольоритом. Загально подобали ся також Івасюкові вінєти для грамот і книжок Просьвіти.

Попрацювавши оттак серіозно з десять літ на поли малярства і набувши потрібної технїки, Микола Івасюк, як знаю, працює тепер над образом великих розмірів, котрий має представляти „Вїзд Хмельницкого в Київ.“ Шкіци до него збирав він уже довший час — і, коли не найдуть ся які важні перепони, то ми нарік, саме в 250 літ від козацкого повстаня за гетьмана Хмельницкого, будемо могли оглядати сей образ готовим. Судячи по дотеперішних працях М. Івасюка, то він надїй Русинів на него сим образом не заведе, хоч певна річ, що між Русинами не найде мецената, котрий би сей образ купив та через те дав нашому малярeви спромогу дальше з охотою працювати. Образ такий (полотно велике на кількадесять квадр. метрів) вимагає великих видатків і богато працї (еї треба числити що найменче на рік-два а не на місяцї); — очивидна річ, що коли відтак такий „капітал“ висить собі в ателїе маляря а купцї не зголошують ся, то маляр може на довший час стратити свій оптимізм...

Що менї подобає ся в Івасюкових образах, то природність і краса. Бачу в них поета-ідеалїста, що не находить вдоволеня по примiру деяких своїх товаришів-декадентів в мальованю, хоч би як вірним, стада свиний, тілько глядає краси і поезиї в житю і природї і єї відтворює на своїх малюнках. Нема у него погонї за кривими ефектами на спосіб теперішних малярів-диваків, на котрих може фаховий маляр дещо добре і найде, але котрі так „бють в очи“ вправдї нефахових, але певно не менше інтелїґентних і здорових на очи оглядачів образів. Що правдиве, то не все мусить бути красне, а я годжу ся з думкою пок. Більрота, котрий сказав, що благороднїйшим завданем штуки і лїтератури є показуванє людям того, що їх підносило би на дусї, нїж брутальної, дуже часто поганої правди, котру й без того кождий з нас бачить в житю. Погляд такий на завданє штуки я бачу і в Івасюка, і думаю, що такий погляд нїколи не стратить своєї вартости і високо-людяного значіня.

Осип Маковей.

П. Франтішек Ржегоржь, звісний етноґраф галицкої Руси, сердечний приятель Русинів, сповнивши перед роками велике діло: утворене в музею Напрстків в Празї етноґрафічного відділу австрийских Русинів, підняв ся опісля другого, не меньше важного діла: утворити в праскім музею ческого королївства бібліотечний відділ руского письменства. Від черги лїт складає він там щорічно значну скількість руских книжок, часописів, музикалий, не лише сучасних але й давнїйших, і нинї відділ руский в бібліотецї музея королївства ческого представляє ся вже доволї поважно. І в роцї 1896 — як довідуємо ся з надрукованого справозданя музея — п. Ржегорж збогатив руский відділ того музея. В справозданю тім читаємо: „П. Фр. Ржегорж, писатель в Празї, зложив в роцї 1896 в дарі 388 діл по-найбільше руских (maloruskych) яко доповнене руского (maloruskoho) відділу, котрого він єсть основателем і дальше як найохітнїйше збогачує єго новими дарами... П. Ржегорж дарував також 20 композиций, по-найбільше хорових.“ Богато то труду коштує п. Ржегоржа, замешкалого від трех лїт в Празї, призбирувати рускі діла з Галичини до бібліотеки ческого музея, — але що більше! — дари, які п. Ржегорж дістає для ческого музея від Русинів, віддячує Русинам знов тим, що там у своїм краю безнастанно збирає дари для галицкої Руси. За час три-річного побуту в Празї п. Ржегорж вислав до Львова до дарованої ним „Просьвіти“ своєї ческої бібліотеки 726 ческих діл, а „Львівскому Боянови“ 97 ческих композиций. З огляду на се — наші накладцї і автори повинні самі, навіть без просьби від п. Ржегоржа, висилати єму по примірникови своїх видань — на адресу: Frant. Řehoř, Praha, městská knihovna.

Академичні курси для женщин. 15-го с. м. відбуло ся торжественне отворене приватних академичних курсів для женщин у Львові в інститутї хемічнім при ул. Длуґоша. Цїлу салю і ґалерию заповнили панї. Прибули на отворене жінка маршалка краєвого ґр. Баденьова і жінка б. мiнiстра Залеска з дочкою. В першім ряді засїли архиєпископ Ісакович, маршалок ґр. Баденї, віцепрезидент Бобжиньский і численні професори унiверситету. Збір повитав др. Цвиклиньский, професор унiверситету півгодинною промовою, в котрій виказав доконечну потребу висшого образованя жінок. По нїм мав відчит про квестию социяльну і єї відносини до квестиї жіночої др. Ґломбиньский. Зібрані женщини прислухували ся викладови з великою увагою і заінтересованєм. На виклади розпічнуть ся 270 пань. Правильні виклади розпічнуть ся в понедїлок 18 с. м. а будуть складати ся з тих наук, що їх подають звичайно на унiверситетї.

Загальні збори членів Наукового товариства імени Шевченка відбудуть ся 2-го лютого б. р. в комнатах Рускої Бесїди у Львові (Ринок 10) з отсим порядком дневним: 1. Справоздане з дїяльности видїлу і справоздане касове за рік 1896; 2. внесене контрольної комісиї; 3. вибір нового видїлу і голови товариства; 4. вибір контрольної комісиї на рік 1897; 5. внесеня членів. На збори ті, що розпічнуть ся $9\frac{1}{2}$ рано запрошує видїл членів з тою заміткою, що члени залягаючі з вкладками по конець р. 1896. і упоминані видїлом не будуть могли користати з прав членьских, коли найдальше до 31. сїчня б. р. не вирівнають своїх залеглостий.

Заплатою за службу і зраду інтересів народу називають „Бук. Вѣдомости“ дарунок на Народний Дім в сумі 6000 зр. Доси, кажуть, платили „противникам Руси“ тайно, а тепер уже платять і явно. Ми би дуже цікаві знати, що спонукало редакцию згаданої ґазети написати сї негідні чесного Русина слова, чи зависть, чи слїпа загорілість, чи просто — нерозум. Навіть *Прав. Буковина* судить сей факт більше прихильно. Не даром кажуть, кого Бог хоче покарати, то єму перше розум відбере. То найлїпше знати на *Буков. Вѣдомостях*.

Дрібні вісти. Руский народний театр перебуває тепер в Долинї і виставить в коротким часї премiєру Чайченка „Нахмарило“ і відновить знаменитий твір Старицкого „Не судилось.“ — Артист і поет К. Устиянович приходить уже до здоровля по тяжкій недузї тифу і запаленя легких. Радуємо ся сею вісткою і засилаємо реконвалесцентови наш сердечний привіт. — Першу нагороду з фундациї Нобля, звісного винахідника динаміту, одержав Франц Баєр, бувший посол до даньского парляменту, яко творець товариства для всесьвітного мира.

Складки. На *Народний Дім* зложили дальше: И. Велигорский надучит. в Мілїєві 1 зр., о. Т. Матейків парох в Глїбоцї 2 зр., на іменинах п. надучит. Радика в Дорошівцях зложили Радик 1 зр., Войновский 50 кр., Зугаєвич 1 зр. 50 кр., Іполїт Омельский 50 кр., Жуковский 50 кр., Денис Омельский 50 кр., панї Зибачиньска 1 зр., Андр. Зибачиньский 1 зр., о. Никорович з Паньскої Долини 1 зр., Димчук 50 кр., панї Радик 50 кр., Патапієвич 50 кр., Денис Патапієвич 50 кр., Ник. Цента 50 кр., Зотик Мірош 1 зр., Іван Равчук, член ради шк. в Дорошівцях 20 кр. — разом 11 зр. 20 кр., учит. Бартошевский в Борівцях 7 зр. — Доси разом **56 зр. 92 кр.** — В складках на *друкарню* справляєм помилку; що п. Кокоячук, побережник з Ревни зложив 50 кр., отже в сім роцї зложено на друкарню разом **1 зр. 50 кр.** Сердечне спасибіг!

Помер в Чернівцях Никанор Романович, поручник 41 полку на пенсиї. Був Русин, а прославив ся тим, що яко фельдвебель 24 грудня 1848 року під Немет Бокшан відобрав мадярским повстанцям дві канони і через то проложив дорогу власному війску. Притім стратив сам ногу.

---

4)

СЕСТРА ЮЛЇЯ.

Списала

Анна Сторожівна.

(Дальше).

— Василечку, — кажу — я на тебе нїколи не гнївала ся; я не знала, що ти такий хорий.

— Ой дуже-м хорий, всї груди, — каже — виплював з крівлею. Юзю, я ще нинї умру. От як розпирає менї груди тая сухота.

Зачав знов кашляти, але так страшно, що я злякала ся, чи то вже не буде смерть. Та на хвилиночку ще лишив менї єго Господь на моїх руках.

— Василечку, — кажу я єму — а може би ще по доктора післати?

А він усьміхнув ся, а так мило, як рідко коли я бачила, та й каже:

— Він прийде незадовго сам, той доктор з неба. Місіонар казав, що Він буде ласкавий для мене.

— Та не смутно тобі таке говорити, Василечку? — кажу, а сльози не перестають менї йти.

— За тою ручкою менї смутно, Юзюню. — І взяв мою руку, що я нею тримала хустину, і притиснув так горячо до серця, а очи єго розяснїли, і так глубоко вдивили ся в мене, що менї вся кров підійшла в лице. Чи я була така ослаблена, чи то може той жар з єго очий так мене обілляв, що я похилила ся головою аж до єго грудий. Я була би так і упала на єго груди, бо я правою рукою тримала єго, щоби він не упав а лїву він вже ще тримав на серци. Але він туй обіймив мене за шию, як малу дитинку пригорнув мене до себе і моє лице якось прилягло до єго лиця. А таке тоє личко єго як вогонь горяче; а може то й моє лице так пашіло, бо менї так зробило ся при тім млїстно, що я всю свою мислю забула. А він ще дужче мене обіймив і притулив до себе, а дальше трошеньки нахилив ся головкою над мене і наші уста якось разом припали до себе. О Боже, я сего нїколи не забуду. Я не мала сили відняти уст від него і я не хотїла їх відіймати. Я чула, що єго так люблю, так люблю! Та се лиш мінуточку було. Де я нещаслива знала, що то Василечка мого коштувало рештку єго житя. Яж забула, що зі мною дїяло ся, та й забула нещаслива, що він такий хорий. І не чула я і не бачила, як єму при тім вся кровця збігла до лиця а руки стали зимні як лїд і серце порушило ся до смерти. Аж як руки єму зімлїли і він опустив мою шию, а головка так і повисла єму на моїм рамени, і уста задрожали, і цїлий побілїв як стїна, я налякала ся.

— Василечку, — кажу — що тобі?

А він лиш усьміхнув ся і по тихоньки вишептав:

— Юзю, ще раз так, і я умру. Ох давить мене — тут...

І він притиснув мою руку до серця.

— Так менї солодко було, — каже, а по хвилї, як би чого налякав ся, скликнув:

— Юзю, де ти?!

— Та я ту, Василечку. Тобі зле. Я заличу маму, тата.

Щоби я була їх таки зараз закликала, може би були ще єго поратували, але що я знала? Я, бідна дївчина, не бачила ще, як то люди умирають. І він сам не хотїв, щоби я їх закликала.

— Зараз, зараз — каже — але менї так стемнїло в очах.

Я глянула на ті очи єго, а з них дві грубі сльози виступили і повисли в долї на повіках. Такі мутні стали ті очи і так широко дивив ся ними, а мене, каже, не бачив. Нахилила ся я над него і поцїлувала єго в ті мутненькі оченька. Або я знала, що я роблю. А він лївою рукою, бо правою все ще тримав мою руку на серци, обіймив мене в половинї і каже:

— Близше, Юзю. — І вишептав: „Не забудь крестика дати до рук, як буду умирати — на стїнї висить — місіонар лишив.

І так тяжко зачав віддихати! А по хвилї зітхнув глубоко:

— О Боже! — каже — Юзю, я тебе трохи бачу. Дихати менї не дає. Підійми мене — о так. Ти любиш мене?

— Василечку, кажу, люблю на віки.

— Поцїлуй мене так, як перше.

І я нещаслива послухала. Чи я знала, що то не можна. А він знать того хотїв. Він мене знов обіймив, але так міцно, як тогди, коли ще був здоров. Але уста вже не могли мене так горячо поцїлувати, як перше — они були зимні. — Та й то в мінуточцї все стало ся. Зараз потому скликнув:

— Юзю, крестик... о Боже! — —

— І опустив мене з руки, і схопив ся за груди. А головка упала єму туж на мої груди. Ще хотїв промовити: „Ісусе!“

але тілько пів слова я дочула. Заким я скрикнула: „ратуйте, умирае!“ а єму головка скотила ся на подушку, на мою руку — —

Чи то вже була смерть єго, чи ще може мучив ся бідненький хвилиночку, я вже не памятаю. Менї потемнїло в очах в голові зачало крутити ся — ще лиш, памятаю, чула я, як хтось вбіг в хату, а більше не памятаю нїчого...

Мене видно, занесли жінки до другої хати і тут відтерли. Зляли водою, лице, одїне, дали напити ся чогось гіркого, знать оцту, і я прийшла до себе.

— А Василь що? — вишептала я так, як би крізь сон.

— Єму лекше, — сказав хтось. Але я не дослухала до кінця.

— Він умер — мій Василечко!... — заголосила я, і зайшла ся таким плачем, що здавало ся, груди менї розірве.

— Пустїть мене до него, матусенько! — залебедїла я до тої жінки, що мене вговорювала, і зачала её по руках цїлувати, аби мене завела до Василя.

— Цить, же Юзю! — стали иньші жінки втямувати мене, — тепер не можна, потому підеш. Або заведемо тебе до дому, трохи відпічнеш; ти слаба.

І підіймила мене; то знать була Кендюкова Марта, бо я за слезами і не пізнавала нїкого в хатї. Робили зі мною, що хотїли. Вивели мене задними дверима, аби не вести коло тої хати, де лежав Василь, і потягнули до дому. Але коло війтової керницї я пристанула.

— Нї, матусю, — кажу — не ведїть мене до дому!

— А деж? — питае ся.

— До отця місіонара, того самого, що Василя сповідали, до церкви.

— Та чого тобі тепер — каже Марта — ще наука й не зачала ся.

— Я матусю, не на науку. Я ось нинї-завтра умру — мушу висповідати ся.

— Щось тобі в голові таке, як не треба — каже Марта.

— А я вас таки прошу, матусю, заведїть мене до церкви; я мушу.

— Ну, то хиба підемо, — вже не опирала ся дальше Марта, і ми пішли.

Сїла собі Марта на лавку, сїла і я коло неї, просто престола Пречистої Діви. Хочу молити ся, в голові крутить ся, а серце так і товче ся в грудях. Гадаю, може би на землї клякнути. Хотїла уклякнути, та й таки упала як довга хрестом перед престолом. І вже не вставала. Зачала шептати молитву, та все менї слова не сходять ся. Га, думаю, Мати Божа нехай прийме і тоє: за мене і за него. Згадала я за него і сльози пустили ся з очий. Я й не спиняла їх, нехай, гадаю, плачуть за мене і за него...

Чи довго я так лежала хрестом, не зміркую. Аж в церкви зробив ся якийсь шелест. От і здає ся, хтось станув надї мною. А дальше нахилив ся і положив на менї руку.

— Та чого так заводиш, дївчино? що тобі?

А то був отець місіонар. Я підіймила ся на колїна і поцїлувала отця духовного в руку.

— Що тобі таке? — питають ся знов.

— Він вже умер — кажу я.

— Хто такий? — питають ся они.

— Василь — кажу — той що отець ходили єго сповідати.

— А ти може та дївчина, за котрою приходив Василїв отець?

— То я — кажу.

— Но-но, не плач, дитинко, — кажуть отець місіонар — Василь твій не вмер на віки, але душею перейшов з сего сьвіта на другий; там єму лїпше, як тут. А тїло заснуло до часу, а колись воскресне ще красше, як було тут. Побачиш ся колись з ним. Не плач!

— Я також умру нинї-завтра, — вишептала я. Прошу, висповідайте і мене!

— Висповідати ся можеш, дитинко — відповіли менї отець духовний, — а умерти, то вже не твоя в тім голова; як Господь позволить. Зачекай хвилину, то висповідаєш ся. Тобі треба божої потїхи.

І отець місіонар пішли до сповідальницї, а я таки зараз уклякнула до сповіди.

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 19-го січня 1897 року.

Відень. З кінцем сего тижня закінчить ся теперішна сесия ради державної, і она буде розвязана.

Відень. Коло польске рішило підперти у правительства петицию буковиньских Поляків против утиску польскої мови на Буковинї.

Петербург. Супротив розсїваних в заграницї некористних вістий про здоровлє царя стверджає росийска телеґрафічна аґентура, що цар цїлком здоровий.

Люблянa. Коротке потрясенє землї повторило ся в околици. Насселенє находить ся з тої причини в великім страху.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$6^{\underline{57}}$	$10^{\underline{28}}$	$5^{\underline{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$10^{\underline{00}}$	$5^{\underline{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$9^{\underline{50}}$

Відходять	Поїзди поспішні			Поїзди особові			Поїзди мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$10^{\underline{29}}$	$5^{\underline{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$7^{\underline{17}}$	$10^{\underline{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

